

Tanulói mozgásproduktumok bemutatásának értékelése – Módszertani szempontok

A tanulói mozgásproduktumok bemutatásának értékelése a komplex értékelési módszerek körébe tartozik, amelyre egy teljes tanegység vagy tanórák sorozata jelenti a felkészülést. Az értékelési feladat (amely magát a mozgásproduktumot jelenti) több, korábbi, egyszerűbb értékelési feladat is előkészítheti. A tanulói mozgásproduktumok jellemzője, hogy több készség vagy mozgásforma egybefüggő megjelenítését kívánja meg összetett helyzetben. Az értékelési módszerrel szemben elvárás, hogy egyrészt adjon teret az egyéni, páros vagy csoportos tervező munkának, másrészt mutassa az adott tanegységben tanult ismeretek és készségek átfogó teljesítményét.

Mint mindig, itt is nagyon fontos, hogy az értékelési feladathoz kapcsolódó elvárások és kritériumok, továbbá az értékelés mechanizmusa előre tisztázott legyen, amibe kapaszkodva ön- és társértékelés megoldható a tanulási folyamat közben. A mozgásproduktumok létrehozásának természetes része, hogy azok megtervezését és gyakorlását folyamatosan lehetővé tegyünk a tanóráinkon. Optimális esetben a tanegység feldolgozásában megjelenő ismeretek és készségek beépíthetők a lezáró céllal megvalósítandó mozgásproduktumba. A feladat jellegéből következően ez az értékelési forma alkalmazható szummatív értékelésként, amelyhez pontrendszer, elemző vagy holisztikus értékelőtábla is kialakítható. Ne feledjük, hogy a végső produktum egy hosszas és izzadságos gyakorlási folyamaton keresztül valósulhat meg, amely lényeges mind a formatív, mind a szummatív értékelés szempontjából.

A produktumok bemutatásakor lehetőséget biztosíthatunk arra is, hogy a tanítványok videós bemutatót tartsanak, vagyis nem kell feltétlenül élőben előadniük produkciójukat.

A különböző mozgássorok, koreográfiák bemutatása gyakori tanulási feladat a testnevelésben, amelynek speciális értékelési szempontjai vannak. Fontosnak tartjuk, hogy ezeket a szempontokat külön kiemelve tárgyaljuk, hiszen a torna- és táncjellegű mozgásformák közös jellemzője, hogy a mozgások minőségi végrehajtására koncentrált figyelem szükséges. A mozgássorok és koreográfiák – mint több, önálló mozgásformából kreált szekvenciák – több szempontból nagyon hasznosak a testnevelésórákon, ugyanakkor tanuláskor számos speciális jellemzőt kell figyelemmel kísérnünk. (Rovegno és Bandhauer, 2017 nyomán).

1. Az izomzat tenziója igazodjon ahhoz, hogy milyen jellegű a mozgásfeladat. A torna esetében a feszség, a nyújtott, tónusos helyzetek lényegesek, míg a tánc esetében a könnyed, izometrikus feszülés jellemző.
2. A megfelelő testhelyzeteket ki kell tartani (pl. lefeszített lábfej, nyújtott ízületek).
3. Könnyed, de a teljes testet, testrészeket uralva történő légmunkára és leérkezésre kell törekedni. A leérkezések esetében a lábaknak a leérkezés helyén kell maradniuk.
4. A sebesség és az erő szabályozása legyen megfelelő. Az energiabefektetés mértéke igazodjon a kívánt mozgásformához (lágú vagy feszes, gyors vagy lassú). A mozgás sebessége és az erő kifejtés ne legyen nagyobb, mint amit a tanuló még biztonságosan uralni képes.
5. A törzsizomzat izometrikus feszítéssel kapcsolódjon a mozgásokba, a gerinc és az ízületek védelme érdekében az egész testnek végig koordináltan kell mozognia.

A mozgások minőségi végrehajtása mellett a teljes mozgássorral szemben is megfogalmazhatunk kitételeket:

1. Ritmus és tempó – A ritmus és a tempó igazodik a zenéhez, amely a páros és csoportos végrehajtások esetében még összhanggal is párosul.
2. Koncentráció és átélés – A tanuló(k) teljes koncentrációval és átéléssel hajtják végre a feladatot.

3. A gyakorlatsor vagy a koreográfia pontos, precíz végrehajtása – A tanuló(k) gyakorlottsága oly mértékű, hogy a mozgássort pontosan és precízen tudja (tudják) ismételni.

A fenti jellemzők mentén a tanulócsoporthoz, életkorához, tudásszintjéhez és a tanulási célokhoz igazodva választhatjuk meg az értékelési szempontok számát, és képezhetünk ezekből akár ellenőrző listát, akár pontrendszert vagy értékelőtáblát.

A koreográfiák és mozgássorok jelentőségteljes testnevelésórai tartalmak, hiszen a mozgásfejlődés során az alapvető mozgáskészségekből egyre összetettebb mozgásformák alakulnak ki, amelyek mozgáskombinációkban realizálódnak. A mozgáskombinációk az alapjait jelentik a sportági előkészítő mozgásoknak és sportági technikáknak, játékoknak.

A torna- és tánc jellegű feladatok esetében az alkalmazást maguk a koreográfiák, gyakorlatok adják, amelyek számos más sporttevékenységben is meghatározók (pl. aerobik, RG, jégtánc).

Javasolt adatgyűjtési eljárások

- ellenőrző lista
- értékelőskála
- elemző értékelőtábla
- pontozás

Felhasznált Irodalom:

Rovegno, I., & Bandhauer, D. (2017). *Elementary physical education*. Jones & Bartlett Learning.